

ПАМ'ЯТІ ВОВКАНИЧА СТЕПАНА ЙОСИПОВИЧА – ПРОФЕСОРА, ДОКТОРА ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, КОЛЕГИ ТА ДРУГА «СВІТОГЛЯДУ»

Рік тому, 2 листопада 2019 року, перестало битися серце Степана Йосиповича Вовканича – непересічної людини, яка всупереч перешикод на тернистій дорозі життя змогла самореалізуватися та стати відомим вченим-дослідником формування національної еліти та її ролі у процесах націо- та державотворення. Подаємо тут прощальне слово Степана Гелея про С. Й. Вовканича (Вісник НТШ, число 62, с. 123).

ТЕОРЕТИК ТА ПОПУЛЯРИЗАТОР УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

2 листопада 2019 року відійшов у вічність визначний український вчений та громадський діяч, член Наукового товариства ім. Шевченка Степан Йосипович Вовканич. 8 листопада чисельна скорботна громада – близькі та рідні, співробітники Інституту регіональних досліджень НАН України, колеги та друзі – поховали його на Личаківському кладовищі.

С.Й. Вовканич – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Української академії інформатики; дійсний член Папської академії соціальних наук (Ватикан), старший науковий співробітник Інституту регіональних досліджень НАН України, член Наукового товариства ім. Шевченка – народився 10 березня 1936 року в с. Мшанець на Львівщині. Освіту отримав у Харківському гірничому інституті (1958) та на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка (1969).

Упродовж сімнадцяти років очолював відділ соціологічних досліджень Інституту регіональних досліджень НАН України. Протягом 35-и років його творчі інтереси вписувалися в коло соціально-економічних, соціологічних, інформаційних та соціально-психологічних проблем науково-технічного розвитку України. Проте основним предметом його досліджень був пошук шляхів підвищення духовно-інтелектуального потенціалу людини, регіону і держави як рушійних сил розвитку суспільства. Працював у галузі формування національної еліти України, активізації її соціальної ролі в державотворенні та етнонаціостворенні.

У 1975 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Прямі інформаційні контакти як елемент наукової організації праці», у 1992 році – докторську на тему «Інформаційний потенціал у системі управління науково-технічним прогресом». У названій праці запропонував концепцію підвищення духовно-інформаційної мобільності нації, яка гармонізує сучасні глобалізаційні процеси. Феномен інтелекту України, його складові базові сегменти – освіта, наука, культура, релігія, мова, інформаційний простір, традиції – розглядаються в системі національної безпеки, збереженні інтелектуального суверенітету. У цьому сенсі концепція духовно-інформаційної мобільності нації раціонально поєднує як передачу від покоління до покоління традиційних знань, звичаїв, досвіду тощо, тобто зберігає як тяглість розвитку по вертикалі, так і творення нової інформації по горизонталі, тобто впровадження суспільних прогресивних новацій на рівні одного покоління чи окремої особистості.

Степан Вовканич опублікував понад 300 наукових праць. Він автор чотирьох персональних і співавтор понад десятка колективних монографій. У 1992 р. обраний членом-кореспондентом Української Академії інформатики, а в 1994 р. – дійсним членом Папської Академії соціальних наук (Ватикан). Член спеціалізованих вчених рад з економіки, політології та філософії. Опрацював спеціальний курс «Національна еліта та інформаційний простір України», читав лекції у Львівському національному університеті ім. І. Франка. Під його керівництвом підготовлені і захищені сім кандидатських дисертацій. За вагомий особистий внесок у вивчення питань регіональної політики Західного регіону України, транскордонного співробітництва та багаторічну науково-педагогічну працю нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (1999).

Поряд з науково-педагогічною діяльністю С. Вовканич брав участь у роботі Наукового товариства ім. Шевченка, Всеукраїнського товариства «Просвіта», Конгресу української інтелігенції. Близько 20-и років очолював Західне відділення Української соціологічної асоціації. Він також відомий громадськості як активний політичний діяч. У 1990 році був обраний народним депутатом Львівської обласної ради 1-го демократичного скликання.

Серед наукових праць вченого слід відзначити як найвідоміші: Інтелектуальний потенціал та науково-технічна політика (1999); Регіональна політика: методологія, методи, практика (2001); Людський вимір інноваційного потенціалу (2002); Информационный потенциал и ускорение научно-технического прогресса (1990); Інформація, Інтелект, Нація (1999); Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея (2001).

Особлива заслуга Степана Вовканича полягає в розробці проблематики, пов'язаної зі змістом української національної ідеї. Він заповідав українцям інтенсивніше працювати, більше покладатися на власні сили, дбати не про особисті чи партійні, а насамперед загальнонаціо-

нальні, державницькі інтереси. Він закликав пам'ятати, що лише корінний народ, а не агресор України має ексклюзивне право будувати національну Українську державу. Його завжди хвилювало, чи збережуться за умов глобалізації українці в світовому співтоваристві як самодостатня нація з рідною мовою, помісною церквою, вітчизняним культурним простором. Завдання свідомих патріотичних сил він вбачав у зміцненні імунітету проти денаціоналізації, у збільшенні опірності інформаційним фейкам і соціально-психологічних атак Кремля, в протистоянні новим зовнішнім викликам проросійської п'ятої колони. Як вважав Вовканич, поперед злочинного «руського міра» йдуть не «зелені чоловічки» і не танки, а шовіністична російська ідея з імперсько-демагогічними, так званими «духовними скрепами».

Українська спільнота ще не один рік користатиме з наукових напрацювань визначного вченого, громадського діяча, теоретика і популяризатора української національної ідеї, справжнього патріота Степана Вовканича. Світла пам'ять про нього назавжди залишиться у всіх тих, хто його знав. ■

